

Rahatarkus

Õppeaine kirjeldus

1. Ainet käsitletakse igapäevaeluga seostatult.
2. Kaks kolmandikku valikõppeaine mahust käsitleb praktilisi tegevusi ja loovust ning kriitilise mõtlemise oskusi arendavate ülesannete lahendamist.
3. Praktilised tööd on konkreetse teema või materjali kohta.
4. Iseseisvateks tegevusteks on kodused ülesanded, klassitööd ja arvutitööd.
5. Õppes on olulisel kohal aktiivõppemeetodid nagu arutelud, juhtumianalüüsid, rollimängud, projektid ja õppekäigud, kohalike ettevõtete külastused, kohtumised ettevõtjatega, ettevõtlike lapsevanematega ja vabatahtlik tegevus kodukohas.

Lõiming, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks

1. Valikaine võimaldab lõimingut kõigi riiklikus õppekavas olevate ainete, kujundades üldpädevusi ainete ja õpetajate vahelises koostöös.
2. Rahatarkus on tihedalt lõimitud matemaatika, geograafia ja ajaloo õppega ning toetab ühiskonna- ja inimeseõpetuse õppimist, karjääriõpet ja elukutsevalikut.

Hindamine

1. Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest ja kooli õppekavas sätestatust.
2. Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele.
3. Hoiakuid ega väärtusi ei hinnata, nende kohta antakse õpilasele tagasisidet.
4. Hinnata saab arutluskäigu loogilisust, veenvust, argumenteeritust.
5. Õpilane on hindamises aktiivne osaline, tema selgitustel, põhjendustel ning eneseanalüüsil on oluline roll.
6. Väärtusi ja hoiakuid võimaldavad analüüsida rollimängud, juhtumianalüüsid ning rühmatöö.
7. Hindamine väärtustab lahenduste erinevusi ja õpilaste isikupära.
8. Hindamine on vahend õpilase arengu toetamiseks.
9. Kasutatakse enesehindamist.
10. Õpitulemusi hinnatakse mitmeeristavalt (arvestatud ja mittearvestatud).

Õppekeskkond

1. Ainet käsitletakse igapäevaeluga seostatult.
2. Suur osa aine mahust käsitleb praktilisi tegevusi ja loovust ning kriitilise mõtlemise oskusi arendavate ülesannete lahendamist.
3. Õppes kasutatakse aktiivõppemeetodeid nagu arutelud, juhtumianalüüsid, rollimängud, projektid ja õppekäigud, kohalike ettevõtete külastused, kohtumised ettevõtjatega, ettevõtlike lapsevanematega ja vabatahtlik tegevus kodukohas.
4. Õpilase teabe ja tehnoloogia kasutamise oskuse arendamiseks kasutatakse õppes tehnoloogilisi vahendeid, sh IKT võimalusi (ettevõtete kodulehed, interaktiivsed ettevõtlusmängud jne).

Õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) püstitab eesmärgid, vastutab oma ideede elluviimise eest ning rakendab meeskonnatöö võtteid;
 - 2) saab aru rahatarkuse ja ettevõtluse tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonnas;
 - 3) on positiivse hoiakuga ettevõtluse ja ettevõtjate suhtes;
 - 4) kirjeldab enda võimeid, oskusi ja võimalusi tegutsemiseks ettevõtliku kodanikuna;
 - 5) mõistab hariduse, oskuste ja kogemuste tähtsust konkureerimiseks tööturul;
 - 6) teeb eesmärgipäraseid valikuid raha kasutamisel;
 - 7) tegutseb säästliku ja keskkonnateadliku tarbijana.
-

II kooliaste 4.-5. klass 35 tundi

Õpitulemused, taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud	Õppesisu
<p>Raha, maksevahendid, finantsteenused</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teab, millised rahaühikud on praegu käibel, ning saab aru nende seostest (nt mitmest sendist koosneb euro); 2. Teab, et raha on maksevahend; 3. Teab, et raha eest saab osta asju ja teenuseid; 4. Teab, et eri riikides võivad olla käibel erinevad rahaühikud, ja oskab mõnda neist nimetada; 5. Oskab kasutada oma pangakaarti ja hoida oma pangakaardiga seonduvat isiklikku infot; 6. Teab oma rahast ja tehingutest ülevaate saamise võimalusi, sh internetipank; 	<p>Raha mõiste. Erinevad rahaühikud. Pangakaart. Deebetkaart. Ülevaade oma rahast.</p> <p>PRAKTILINE TÖÖ: Oma pangakaardi või euromündi kujundamine</p>
<p>Ostud</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teab, et sarnastel toodetel võivad olla erinevad hinnad; 2. Oskab võrrelda toodete hindu, võttes arvesse lisanduvaid kulusid (nt postikulu); 3. Oskab valida soodsama toote, võttes arvesse hindade esitamise erinevaid võimalusi (kilohind, tüki hind, 100 g hind, soodushind); 4. Teeb eesmärgipäraseid valikuid raha kasutamisel; 5. Oskab ära tunda ära mõned levinumad petuskeemid ja reklaamitrikid (nt püsimumaksega nõustumine veebiportaalis/mängus); 6. Mõistab ja järgib ühiskonnas kokkulepitud seadusi ja väärtusi rahaga seotud otsuste tegemisel; 7. Tegutseb teadliku tarbijana; 	<p>Hinnad. Hindade võrdlus. Kilohind. Tüki hind. Soodushind. Valikud raha kasutamisel. Petuskeemid. Reklaam. Mõistlik ja säästlik tarbimine. Säästmine.</p> <p>PRAKTILINE TÖÖ: Hinnavõrdlus sarnaste igapäevaste kaupade kohta kahes kaupluses või e-poes. Hinnasildi koostamine ja võrdlemine Toote reklaamplakati koostamine Kaupluse külastus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Soodsa ja tervisliku ostukorvi koostamine

<p>Tulu ja tuluallikad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teab, milleks kasutatakse raha ning mis on raha teenimine, 2. Teab, et raha teenitakse eri tegevustega; 3. On tutvunud eri ametitega ja teab, et inimestel on erinev sissetulek; 4. Teab, mida tähendab bruto- ja netopalk; 5. Teab, et ametlikult teenitud tulust makstakse maksud; 6. Teab erinevaid võimalusi raha teenimiseks enda vanuseastmes; 7. Saab aru rahalise rikkuse ja vaesuse erinevustest; 8. Saab aru annetamise kontseptsioonist; 9. Teab ametlikke vaesuse määratlusi (absoluutne vaesus, suhteline vaesus). Teab, mida ühiskonnas inimeste toetamiseks tehakse ja mida saab ise teha (ühiskonna tasandi toetused, eraisiku annetused); 	<p>Raha teenimine. Ametid ja sissetulek. Bruto- ja netopalk. Maksud. Raha teenimise võimalused oma vanuses. Rikkus ja vaesus.</p> <p>PRAKTILINE TÖÖ: Isiklike tulude ja kulude jälgimine nädala jooksul, selle põhjal eelarve planeerimine ja järgimine</p> <p>Osalemine koolilaaadal. Eelarve koostamine, kaupade tootmine, müük, aruande koostamine.</p> <p>Rahatarkuse õhtu korraldamine</p>
<p>Eelarve, finantsplaneerimine ja laenud, investeerimine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teab, miks on vaja kallimate ostude jaoks raha koguda; 2. Teab, mis on eelarve; 3. Saab aru, et suurema ostu soovi korral tuleb arvestada nii kulusid kui ka tulusid; 4. Oskab kirjeldada, milliseid vajadusi tuleb arvestada raha kulutades ja säästes; 5. Oskab oma kulutusi lähtuvalt võimalustest planeerida; 6. Saab aru ostusoovi pidurdamise põhimõttest; 7. Saab aru vastutustundliku tarbimise algtõdedest (nt kulutan nii palju, kui mul on vaja ja mitte rohkem); 8. Oskab koostada isiklikku nädala eelarvet, arvestades igapäevaseid kulusid; 9. Oskab nimetada erinevaid finantsteenuseid; 	<p>Raha säästmine, kogumine. Meelerahufond. Unistused ja soovid. Soovid ja vajadused. Soovide elluviimine. Eelarve ja selle koostamine. Kulud ja tulud. Finantsteenused. Investeerimine.</p> <p>PRAKTILINE TÖÖ: Oma unistuse teostamise jaoks eelarve plaani koostamine. Panga külastus.</p>

Laenamine, kinkimine 1. Eristab raha laenamist ja kinkimist; 2. Saab aru ja oskab selgitada asjade väärtust, mõistab, et võõrast asja ei tohi loata võtta; 3. Mõistab oma vastutust asjade hoidmisel ja laenamisel; 4. Teab, et raha laenamine on seotud isikliku vastutuse ja riskidega (nt kõrged intressid ja makseraskused).	Laenamine, kinkimine. Vastutus. Riskid laenamisel.